

Slovenska univerza
za tretje življenjsko obdobje
e-novice

Univerza za tretje življenjsko obdobje **38** let

*Smisel življenja ni, da najdemo sami sebe.
Smisel življenja je, da ustvarimo sami sebe.
George Bernard Shaw*

Pokličite nas vsak delovni dan med 9. in 15. uro na tel. številko **01 433 20 90** ali nam pišite na elektronski naslov: **univerza3@siol.net** in uredili bomo vpis na daljavo.

Recite tudi vi znanju da. Zdaj je pravi čas

<https://www.youtube.com/watch?v=rwsuQlqPOJA&list=PLCMOHaCkwuvEyULv39koaYLtpU49AqFOf&index=4>

Pričakujemo vas v **38. študijskem letu** Slovenske univerze za tretje življenjsko obdobje. **Novi programi?** »Po poteh slovenskega filma« nastaja v sodelovanju s Slovensko kinoteko (še en prostor za razmišljanje!) in naravoslovna programa »Kaj vse živi in raste okoli nas?« ter »Vpliv klime na zgodovino«.

Več: <http://www.utzo.si/recite-znanju-da-2/>

Prisluhnite tudi oddaji **Storž na Radiu Slovenija 1**: <https://radioprvi.rtvsllo.si/2021/09/storz-251>

Foto: arhiv SUTŽO

Francoščina ni več jezik odličnosti, oddaljen od ljudi. Pomaga čutiti milino življenja in misliti drugače. Vabimo k vpisu tudi v začetne programe francoskega jezika

Ljubljana, september 2021

Skozi zgodovino je francoščina nadomestila latinščino. Preprost jezik, preprosto, jasno besedje, izdelani politični koncepti, vse to francoščina dolguje latinščini. Kasneje francoščina postane mednarodni jezik, v katerem so izpisane pomembne pogodbe med državami. Danes angleščina in ameriška kultura prevladujeta, a poznavanje zgolj tega jezika nas omejuje. V poznejših letih življenja je končno čas, da si odpremo nova obzorja, odkrijemo novo kulturo z mentorji, ki francosko kulturo spremljajo že dolgo.

Mark Rothko v muzeju Guggenheim v New Yorku

Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje in drugi »prostori za razmišljanje«

So prostori za razmišljanje, ki smo jih pogrešali: muzeji, knjižnice, univerze za tretje življenjsko obdobje; razmišljanje, ki je hkrati intuicija, stanje, drugačno od vsakdanjega delovanja. Je kraj, ki nas ščiti (Deleuze) in je kraj, kjer se odpremo novim izkušnjam. V prostorih za razmišljanje tudi sanjarimo, odkrivamo. Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje pa je tudi prostor osebnih in kolektivnih emocij, ki jih sproža razmišljanje. Je prostor srečevanja generacij in je prostor, ki ga starejši potrebujemo. Te dni se vračajo naši nekdanji študenti in se vpisujejo novi, te dni nam povedo marsikaj, kar potrjuje tudi naše slutnje izpred domala štirideset let. Ne gre le za radostno učenje, gre za življenje.

Tudi jubilejne obletnice se selijo na prosto in v naravo

Srebrna obletnica Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ilirski Bistrici Ilirska Bistrica, september 2021

Praznovanje obletnice in nastop *prof. dr. Ane Krajnc*, predsednice SUTŽO, sta se prvič odvila v navdihujoči naravi v zavetju snežniških gozdov. Predsednica *Nevenka Tomšič* je v svojem nagovoru opisala delovanje in dosežke te UTŽO vse do kriznega »koronskega« leta. Poudarila je pomen izobraževanja starejših in medgeneracijsko delovanje v dobro lokalne skupnosti. K dosežkom so pripomogli vsi člani in članice, vsak po svojih močeh, kar je v času neoliberalnega individualizma velik dosežek. *Prof. dr. Ana Kranjc* je svoj nagovor nizala okrog bistvenega družbenega vprašanja, digitalizacije poznejših let življenja in digitalizacije izobraževanja starejših. Kultura ima posebno mesto na slovenskih UTŽO. Tako je po programu sledil pevski zbor Premke, ki je zapel nekaj pesmi. Osrednji del programa je bil posvečen predstavitvi 3. društvenega zbornika Naša pota, kjer je opisano delo in so opisana spoznanja vseh študijskih skupin zadnjih šestih let. Goste s primorskih UTŽO so pohodnice organizacije gostiteljice popeljale tudi po delu učne poti Mašun. (Vir: Marija Gaberšnik)

Študijsko skupino Servietna tehnika z UTŽO Logatec je navdihnili voda Logatec, september 2021

Skupina slikark z UTŽO Logatec je želela z razstavo opozoriti na pomen vode za posameznika in skupnost. Razstava je bila na ogled v galeriji Hiša sonca Logatec.

Maske gor, maske dol in razgled na zelišča

Učenje o zeliščih je program za današnje dni in onkraj »koronskih« časov Žalec, junij 2021

Študijski krožek *Zelišče, narava, zdravje* na UTŽO Žalec je v preteklem študijskem letu deloval na daljavo. Pripravili so deset razprav, teme pa so bile prigodne ... začimbe glede na letne čase in obrede (Po praznikih dišijo cimet, klinčki, rožiči ...). Tem se pridružujeta smreka in jelka s svojim skrivnostnim in mističnim vonjem. Mirta, brškin, konopljika, jagodičnica, smilj, sivka, žajbelj ... so člane študijskega krožka čakale na morju. Spomladi so spoznavali pomladansko cvetje in zelišča, od podleska do čemaža. Študijski krožek bo deloval tudi v prihajajočem študijskem letu.

Ne učijo se, raziskujejo. Projekti vmesnega časa Ljubljana, september 2021

Študijske skupine, ki delujejo projektno, so »koronske« čase uporabile za poglobljeno

raziskovanje in prispevanje za Dneve evropske kulturne dediščine, ustvarjalno sodelovanje z drugimi ustanovami, sodelovanje na mednarodnem dogodku Mesto živi v ljudeh, za pripravo družbeno angažirane razstave, sodelovanje v radijskih oddajah (Storž, Radio Prvi). Študijski krožek novinarstva je objavljaj svoje članke v različnih revijah. Spet drugi so se priključili evropskim projektom bodisi kot respondenti v raziskavi o medgeneracijskem športu bodisi kot informatorji v projektu Sanjska soseska. »Dobra soseska je tista, ki zadovoljuje potrebe starejših, pa ne le današnje, marveč tudi prihodnje,« je zapisal A. T. (78). Vmesni čas smo posvetili virtualnemu izobraževanju mentorjev in vodij mreže Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, strokovnim, znanstvenim in poljudnim objavam.

Povzetek dejstev na: http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2021/08/210722_DLNH_Factsheet_slo_singlepages_web_FINAL.pdf

Posvet Gerontološkega društva Slovenije "Ljubljana – starejšim prijazno mesto" je združil raznotere akterje

Ljubljana, 17. junij 2021, spletno okolje

Sodelovali so predstavniki domov starejših, Fakulteta za socialno delo, Zavod OPRO, Rdeči križ Slovenije, Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje in drugi. Dobro je, kadar se mnenja prepletejo! *Urška Telban* in *Alijana Šantej* sta prispevali članek za zbornik posveta in predstavili pogled SUTŽO na zdaj osrednje družbeno vprašanje digitalizacije poznejših let življenja. Sporočilo? Digitalizacija je ključna za vključenost starejših, za njihovo dostojanstvo in je pravica starejših. Ker digitalizacija spreminja posameznika, družbo, državo, se mora breme digitalizacije družbene skupine starejših porazdeliti. Naj ne bo zgolj prizadevanje nevladnih organizacij!

Na študijskem obisku na SUTŽO

Ljubljana, 8. julij 2021

Študijski obisk delegacije *Centra za nadaljevalno učenje Bytom*, Poljska, se je odvil na pobudo Ljudske univerze Ormož. *Urška Telban* je delegaciji predstavila koncept, poslanstvo, delovanje SUTŽO in izobraževalne programe, prostovoljstvo za lokalno okolje, primere publikacij, filmov, raziskav, razstav, prostovoljstva študijskih skupin. SUTŽO Bytom zdaj šteje okoli 500 članov. Njihovo delovanje je podobno delovanju več kot 350 podobnih organizacij na Poljskem. Posvečeno je predvsem utrjevanju splošnih spretnosti, jezikovnih spretnosti in spretnosti IKT. Obiskovalce je presenetil podatek, da v Sloveniji delujemo v tolikšnem obsegu kot neformalna, nevladna organizacija, brez systemskega javnega financiranja. (Vir: *Urška Telban*)

Učiti se na prostem in dihati zdrav zrak

Učno okolje določa učne vsebine in metode. O izobraževanju na prostem v Elm Magazine

Ob nastopu Covid-19 se je izobraževanje preselilo na prosto. V Italiji, na Univerzi v Pizzi, so ustvarili predavalnice na prostem in tja speljali brezžično internetno povezavo. V Sloveniji, na Slovenski univerzi za tretje življenjsko, je mentor *dr. Damir Josipovič* svoje študijske skupine popeljal skozi mesto. Tradicionalne vsebine študijskih skupin je zamenjal s povsem novimi.

Študente je to opogumilo, jim vrnilo medsebojno povezanost, izboljšalo počutje. O tem lahko berete v članku, ki je bil objavljen v Elm Magazine, ugledni reviji izobraževanja odraslih. Spoznanje? Učno okolje določa učne vsebine in metode.

Več: <https://elmmagazine.eu/adult-learning-outdoors/outdoor-study-sessions-brought-surprising-benefits-to-university-and-elderly-students/>

IZ EVROPSKIH PROJEKTOV

SUTŽO prejela naziv najboljša praksa za projekt Štirje elementi – legende in zgodbe ob pomoči e-učenja

Belgijska nacionalna agencija je projektu Štirje elementi, v katerem je sodelovala Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje, podelila naziv »najboljša praksa« (angl. *best practice*). To je že četrto mednarodno priznanje te vrste, ki ga prejema (IANUS, LearnersMot, DANET). Štirje elementi so navdihnili tisoče zgodb in mitov. Voda simbolizira materinstvo, očiščenje, zemlja trdnost in počitek, ogenj strast in hitre spremembe ali uničenje, zrak sanje, zgodbe pa so indoevropskega izvora itd. Več: http://www.utzo.si/wp-content/uploads/2019/06/Four-elements-Methodology_final.pdf

Občinstvo ni številno, seveda. Univerza Angel Kančev v Ruse

Pa smo dočakali! Prvo živo mednarodno projektno srečanje GGA je bilo v Ruse v Bolgariji Ruse, avgust 2021

Urška Majaron se je udeležila tega srečanja v imenu SUTŽO, Dušana Findeisen je sodelovala od doma, zahvaljujoč odlični tehnološki opremljenosti tamkajšnje Univerze Angel Kančev. Pregledu opravljenega dela je sledilo načrtovanje pisanja scenarija, snemanje kratkih izjav starejših prostovoljcev, ki se bodo vključili v izobraževalni program *Vztrajaj in bodi nagrajen* (angl. *Keep going, get an award*).

Sofinancira program
Evropske unije
Erasmus+

Gouda v jutranji svetlobi. Foto: M. K.

Razprava o soseski iz sanj (angl. *Dreamlike Neighbourhood*) je potekala v mestu Gouda Gouda, 16.–17. september 2021

Danes so v pritličju stanovanjskih hiš trgovine, delavnice, pred njimi klopi in cvetje. V srednjem veku so holandska mesta dobila pravico, da trgujejo in mestu Gouda je pripadla pravica, da trguje

s sirom. Še danes je občasno sejem pred mestno hišo, ki osamljena stoji na sredi mestnega trga, da je ne bi zajel požar. Sir (mlad ali star, takšen, ki je dolgo zorel) je dobil ime po tem nizozemskem mestu. V projektu Erasmus+ (financira ga Evropska unija) dokončujemo priročnik za združevanje skupin starejših v soseski in za razpravo o njej. Skupaj je bolje, pravi slogan projekta! *Meta Kutin* je prispevala spoznanja svoje študijske skupine (Trgi, ulice in stavbe okoli nas) o procesih staranja in njihovega vpliva na urbano okolje, soseske in obratno. Stanovanja starejših morajo imeti odprt pogled na življenje v mestu, stik z naravo, s postelje velja imeti pogled na vse dela stanovanja, kopalnica naj ima dvojni vhod, v mestu pa ... kolesarske poti morajo biti ločene, meja med pločnikom in voziščem naj bo jasna, storitve v okolju kakovostne, javni prostori vključujoči, medicinski model staranja velja nadomestiti s socialnim in kulturnim; modeloma, ki ju SUTŽO zagovarja že domala štirideset let. (Vir: Urška Majaron, Meta Kutin)

Iz tiska prihaja ta publikacija, ki je nastala v projektu Dreamlike Neighbourhood. Takole se pričinja in nas sili v razmišljanje o medsebojnem vplivu procesov staranja in okolja.

»V vročem popoldnevu tam, ob robu ceste, je ugledal ženo. Kakšnih sedemdeset let ji je bilo ali morda več. Videl jo je, kako stopa, obtežena z nakupovalnimi vrečkami. Ob pogledu nanjo je on, epidemiolog, razmišljal: "Če bi se žena onesvestila v tem vročem popoldnevu in doživela vročinski udar, bi mi, zdravniki, kot vzrok smrti zapisali, da je umrla zaradi vročinskega udara. Niti za hip ne bi pomislili, da je vzrok njene smrti v tem, da ni dreves ali da ni javnega prometa ali da je četrto slabo urbanizirana, da je žena umrla zato, ker je na posameznih mestih peklensko vroče. Če bi umrla, ker bi jo zadel tovornjak, bi zapisali, da je vzrok smrti travma, povzročena v prometni nesreči, ne pa pomanjkanje pločnikov in prehodov, slabo načrtovanje urbanega prostora in neuspešnost politikov.«

Richard Jackson v Jeff Speck-ovi knjigi Walkable City Rules

Napovedujemo, vabimo

Dnevi evropske kulturne dediščine 2021

Slikar Rade Mikačič: umetniška in kulinarična dediščina

Študijski krožek "Spoznamo svoje mesto in domovino" Univerze za tretje življenjsko obdobje v Ljubljani redno sodeluje na Dnevih evropske kulturne dediščine.

Na letošnjih 31. Dnevih evropske kulturne dediščine in 9. Tednu kulturne dediščine (tema DOBER TEK!) bodo člani študijskega krožka pod mentorstvom mag. Olge Paulič predstavili svoj novi raziskovalni projekt **RADE MIKAČIČ: slikarstvo, med, testenine in čokolada**.

Z dogodkom želijo počastiti umetnika, ki je sam in skupaj z bližnjimi sorodniki, kot so tast Anton Žnideršič, svak dr. Ferdo Kozak, svak kipar Antun Auguštinčič in drugi, pomembno prispeval v zakladnico kulturne, pa tudi kulinarične dediščine našega mesta in širše. Vreden prispevek k raziskavi sta dodala umetnikova hčerka doc. dr. Marija Turnšek Mikačič in zet dr. Tit Turnšek.

Kdaj: 30. september 2021 ob 11. uri

Kje: velika dvorana Mestne hiše Ljubljana, Mestni trg 1

Gledališče ob petih se pričinja

Gledališki abonma Slovenskega mladinskega gledališča v sodelovanju s Slovensko univerzo za tretje življenjsko obdobje

Program 2021/22: <https://mladinsko.com/sl/abonmaji/abonma-gledalisce-ob-petih>

Filmska srečanja ob kavi

V Mestnem kinu Kinodvor potekata dopoldanski in popoldanski filmski abonma za gledalce v poznejših letih. Po ogledu dopoldanske filmske predstave sledi pogovor Irene Matko Lukan z izbranimi gosti.

Program september–december 2021: <https://www.kinodvor.org/filmska-srecanja-ob-kavi>

Plesna zvezda odpira vrata

Plesna zvezda in Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje v partnerskem sodelovanju utrujeta svoje poslanstvo širjenja kulture, izobraževanja in vključevanja starejših v družbo. V ta namen so v Plesni zvezdi razvili program Ples – igra gibanja, s katerimboljšajo kognitivne zmožnosti in uveljavljajo kulturo plesa pri starejših.

Program 2021/22: <https://www.plesnazvezda.si/ples-igra-gibanja.html>

Prizor iz filma **Sanremo**

SANREMO, Cankarjev dom, Ljubljana, 5. oktober ob 19.30

Režiser Miroslav Mandić se sprašuje, ali čustva lahko premagajo bolezen. Zgodba se dogaja v enigmatičnem okolju doma starejših, kjer Duša in Bruno trpita za prav tako enigmatično boleznijo. Igralska zasedba obeta.

Širimo obzorja, združujemo ljudi
Slovenska univerza za tretje življenjsko obdobje

Če besedilo ni oblikovano in slik ne vidite, pritisnite na Pogled ali View in nato HTML.

Spletne novice slovenskih univerz za tretje življenjsko obdobje ureja Dušana Findeisen.

Če novic ne želite več prejemati, to sporočite na naslov univerza3@siol.net